

ONDERZOEK NAAR OPTIMALE OMSTANDIGHEDEN

Werkomgeving metaal onder de loep

TEKST: SYBYLLE KROON

BEELD: GER THIJSSSEN

De wet- en regelgeving op het gebied van hoe werkomstandigheden georganiseerd moeten worden, is dusdanig complex – en aan verandering onderhevig – dat ondernemers in de metaalsector soms door de bomen het bos niet meer zien. In augustus 2014 is onder leiding van Rotterdam School of Management, Erasmus Universiteit (RSM) de pilot Better Together gestart om te onderzoeken hoe metaalbedrijven zich kunnen organiseren om optimaal te presteren.

Een overheid die alles aan particulieren en ondernemers voorschrijft, maakt langzaam maar zeker plaats voor de participatiemaatschappij. Daarin neemt de overheid een terugtrekkende houding aan als het gaat om bijvoorbeeld regelgeving. Dat biedt kansen voor de metaalsector, waar de enorme hoeveelheid regels zwaar drukt op de bedrijfsvoering. Naast administratieve werkdruk, kan het ook leiden tot onoverzichtelijke en conflicterende situaties in het dagelijks werk. Er is vaak sprake van discrepantie tussen het overheidsbeleid en de alle-

daagse praktijk op de werkvloer. Henk van Rhee, als onderzoeker verbonden aan de Rotterdam School of Management, Erasmus Universiteit (RSM), onderzoekt onder leiding van professor Jan Dul hoe in de metaalsector de werkomgeving wordt ingericht om werknemers in staat te stellen optimaal te presteren. Dit onderzoeksproject met de naam Better Together start met een pilot, waarvoor op dit moment twaalf Nederlandse metaalbedrijven uit het mkb worden geworven. “We gaan eerst onderzoeken of onze meetinstrumenten naar behoren wer-

ken. We willen natuurlijk wel meten wat we willen meten”, vertelt Van Rhee. “We onderzoeken in de pilotfase wie zich bezighoudt met het creëren van een bepaalde werkomgeving en wat daarbij relevante aspecten zijn. Belangrijk is ook welke effecten genomen maatregelen hebben op de prestatie van het bedrijf.”

PRESTATIE

Het begrip prestatie heeft in dit onderzoek niet alleen een financiële lading, de sociale dimensie speelt ook een grote rol, veronderstellen de onderzoekers. “Zeker, de financiële prestatie is belangrijk en ook nog eens goed meetbaar”, stelt Van Rhee. “Maar zaken als vriendschap, aanzien, knowhow, klanttevredenheid, geluk en omgeving spelen ook een rol. Ga je alleen werken of een onderneming draaiende houden omdat je er geld mee kunt verdienen? Of ook omdat je je werk leuk vindt, er voldoening uit haalt en iets wil betekenen voor het bedrijf, de

Henk van Rhee onderzoekt hoe in de metaalsector de werkomgeving wordt ingericht om werknemers in staat te stellen optimaal te presteren.

Projectteam Better Together

Een consortium van vijf partijen gaat de komende jaren onderzoeken hoe bedrijven binnen de metaalsector zich (kunnen) organiseren voor optimale prestatie. Het project Better Together staat onder leiding van Jan Dul, professor of Technology and Human Factors aan de Rotterdam School of Management, Erasmus Universiteit (RSM). Het consortium bestaat uit partijen die zowel het kennis- als het praktijkveld in de metaalsector vertegenwoordigen. Naast RSM (bedrijfskundige kennis) zijn dat het Erasmus Medisch Centrum (medische kennis), Koninklijke Metaalunie (vertegenwoordiging werkgevers), CNV Jongeren (vertegenwoordiging werknemers) en Arboned (arbodienstverlening).

20 NOVEMBER 2014 • METAAL & TECHNIEK

omgeving en de samenleving? Natuurlijk verschilt de motivatie om te werken per persoon en per bedrijf, maar duidelijk is dat het invloed heeft op de manier waarop een bedrijf is georganiseerd. Dan spreek je niet meer over financiële prestatie, maar juist over een sociale prestatie. Ik denk dat, met name bij de kleine en middelgrote metaalbedrijven, veel ondernemers gelukkig worden van het feit dat ze hun bedrijf zo goed mogelijk voor iedereen kunnen laten functioneren. Juist in de metaal is het belangrijk de medewerkers die je hebt, te behouden. Goed opgeleid technisch personeel is al zo schaars en ook die knowhow vergrijst.”

ZELFREGULATIE EN -ORGANISATIE

Door een terugtrekkende overheid zal de ondernemer in de metaalsector over een aantal jaren dus meer eigen initiatief kunnen nemen in het organiseren van de werkomgeving binnen zijn of haar bedrijf. Tijdens het onderzoek van de Erasmus Universiteit wordt gekeken welke initiatieven worden genomen, door wie en wat de motivatie daarvoor is. Daarnaast wordt in kaart gebracht welke belemmerende en bevorderende interne en externe factoren aanwezig zijn en hoe die kunnen leiden tot optimale omstandigheden voor prestatie.

‘We proberen gedrag te verklaren.’

Omstandigheden waar - in de ogen van ondernemers - het welzijn van werknemers mogelijk een belangrijk onderdeel van uitmaakt. “We gaan na wanneer er zelfregulatie en zelforganisatie binnen en ook tussen bedrijven plaatsvindt. Je kunt namelijk heel veel van elkaar leren”, legt Van Rhee uit. “Regels omtrent veiligheid en gezondheid hebben vaak de lading van verplichting. Maar het gaat er ook om: leg je verantwoording af of neem je de verantwoorde-

“We gaan na wanneer er zelfregulatie en zelforganisatie binnen en ook tussen bedrijven plaatsvindt. Je kunt namelijk heel veel van elkaar leren”, legt Van Rhee uit.

lijkheid met als doel om de werkomstandigheden zo te organiseren dat er optimaal gepresteerd kan worden. Als je die verantwoordelijkheid neemt, is de intrinsieke motivatie om zaken goed te hebben geregeld, op papier en in de praktijk, groter.”

ONDERZOEK

De pilot van Better Together omvat een jaar, met daarin drie meetmomenten. Het onderzoek bestaat uit interviews, vragenlijsten en documentanalyse, waarbij onder meer de RI&E (Risico Inventarisatie en Evaluatie) van de bedrijven worden bestudeerd. “We gaan onderzoeken wat voor invloed sociaal-organisatorische aspecten zoals werkdruk en leiderschapsstijl hebben op de prestatie en welbevinden van de medewerkers. We proberen gedrag te verklaren. Dat doen we aan de hand van een gedragsmodel waarbij de kennis, motivatie en gelegenheid in kaart wordt gebracht”, aldus Van Rhee. Na de pilot worden zestig bedrijven gedurende langere tijd bestudeerd.

MEERWAARDE

Zelfregulatie is over een aantal jaar niet alleen noodzakelijk, maar ook welkom, schat Van Rhee in: “Het is voor metaalondernemers een uitkomst. Als je ziet met hoeveel administratie, regels en voorschriften ze te maken hebben, dat is echt verschrikkelijk. Zelfregulatie sluit eenvoudigweg beter aan bij de praktijk waar de ondernemers en medewerkers dagelijks mee te maken hebben. Het richt zich op relevante zaken en is efficiënt. Als werkgever en werknemer zien dat goede werkomstandigheden bijdragen aan het behalen van hun doelen, dan is de intrinsieke motivatie om daaraan te werken veel groter. Daar heeft iedereen baat bij: het bedrijf zelf, de medewerkers, de economie, de zorg en onze samenleving. Zelfregulering in de metaalsector gaat volgens mij geld opleveren.”

Vragen of opmerkingen naar aanleiding van dit artikel? Meedoen aan het project Better Together? Neem dan contact op met onderzoeker Henk van Rhee: vanrhee@rsm.nl